Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
C serija

C/2025/5113

2025 9 22

EUROPOS SISTEMINĖS RIZIKOS VALDYBOS REKOMENDACIJA

2025 m. liepos 9 d.

kuria iš dalies keičiama Rekomendacija ESRV/2015/2 dėl makroprudencinės politikos priemonių tarptautinio poveikio vertinimo ir savanoriško abipusiškumo

(ESRV/2025/6)

(C/2025/5113)

EUROPOS SISTEMINĖS RIZIKOS VALDYBOS BENDROJI VALDYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į Europos ekonominės erdvės susitarimą ([1]), ypač į jo IX priedą,

atsižvelgdama į 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1092/2010 dėl Europos Sąjungos finansų sistemos makrolygio rizikos ribojimo priežiūros ir Europos sisteminės rizikos valdybos įsteigimo ([2]), ypač į jo 3 ir 16–18 straipsnius,

atsižvelgdama į 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 575/2013 dėl prudencinių reikalavimų kredito įstaigoms, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 648/2012 ([3]), ypač į jo 458 straipsnį,

atsižvelgdama į 2011 m. sausio 20 d. Europos sisteminės rizikos valdybos sprendimą ESRV/2011/1, kuriuo patvirtinamos Europos sisteminės rizikos valdybos darbo tvarkos taisyklės ([4]), ypač į jo 18–20 straipsnius,

kadangi:

(1) siekiant užtikrinti nacionalinių makroprudencinės politikos priemonių veiksmingumą ir nuoseklumą, pagal Sąjungos teisę reikalaujamą pripažinimą svarbu papildyti savanorišku abipusiškumu;

(2) Europos sisteminės rizikos valdybos rekomendacijoje ESRV/2015/2 ([5]) nustatyta savanoriško makroprudencinės politikos priemonių abipusiškumo sistema siekiama užtikrinti, kad visos vienoje valstybėje narėje ([6]) aktyvuotos pozicijomis grįstos makroprudencinės politikos priemonės būtų abipusiškai taikomos kitose valstybėse narėse;

(3) EEE jungtinio komiteto sprendimu Nr. 79/2019 ([7]) nuo 2020 m. sausio 1 d. į Europos ekonominės erdvės susitarimą (toliau – EEE susitarimas) įtrauktas Reglamentas (ES) Nr. 575/2013. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/558 ([8]), kuriuo padaryti Reglamento (ES) Nr. 575/2013 pakeitimai, buvo įtrauktas į EEE susitarimą EEE jungtinio komiteto sprendimu Nr. 145/2024 ([9]). Reglamentas (ES) 2021/558 dabar taikomas Norvegijoje;

([1]) OL L 1, 1994 1 3, p. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/1994/1/oj.
([2]) OL L 331, 2010 12 15, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2010/1092/oj.
([3]) OL L 176, 2013 6 27, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/575/oj.
([4]) OL C 58, 2011 2 24, p. 4.
([5]) 2015 m. gruodžio 15 d. Europos sisteminės rizikos valdybos rekomendacija ESRV/2015/2 dėl makroprudencinės politikos priemonių tarptautinio poveikio vertinimo ir savanoriško abipusiškumo (OL C 97, 2016 3 12, p. 9).
([6]) Europos ekonominės erdvės susitarimo IX priedo 14 dalies a punkte ir 14a dalies a punkte nustatyta, kad sąvokos „valstybė (-s) narė (-s)“ ir „kompetentingos institucijos“, be jų reikšmės Direktyvoje 2013/36/ES ir Reglamente (ES) Nr. 575/2013, reiškia ir atitinkamai ELPA valstybes ir jų kompetentingas institucijas.
([7]) 2019 m. kovo 29 d. EEE jungtinio komiteto sprendimas Nr. 79/2019, kuriuo iš dalies keičiamas EEE susitarimo IX priedas (Finansinės paslaugos) [2019/2133] (OL L 321, 2019 12 12, p. 170, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2019/2133/oj).
([8]) 2021 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/558, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 575/2013, kiek tai susiję su pakeitimo vertybiniais popieriais sistemos patikslinimais siekiant paskatinti ekonomikos atsigavimą nuo COVID-19 krizės (OL L 116, 2021 4 6, p. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/558/oj).
([9]) 2024 m. birželio 12 d. EEE jungtinio komiteto sprendimas Nr. 145/2024, kuriuo iš dalies keičiamas EEE susitarimo IX priedas (Finansinės paslaugos) [2024/2433] (OL L 2024/2433, 2024 10 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/2433/oj).

(4) nuo 2020 m. gruodžio 31 d. Norvegijoje veiklos leidimą gavusioms kredito įstaigoms galioja: a) 4,5 % sisteminės rizikos rezervo norma, taikoma Norvegijoje esančioms pozicijoms pagal Direktyvos 2013/36/ES 133 straipsnį; b) 20 % (pagal pozicijas įvertinto) vidutinio rizikos koeficiento žemutinė riba, taikoma Norvegijoje esančioms gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto pozicijoms pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 458 straipsnio 2 dalies d punkto iv papunktį (taikoma kredito įstaigoms, naudojančioms vidaus reitingais pagrįstą (IRB) metodą); ir c) 35 % (pagal pozicijas įvertinto) vidutinio rizikos koeficiento žemutinė riba, taikoma Norvegijoje esančioms komercinės paskirties nekilnojamojo turto pozicijoms pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 458 straipsnio 2 dalies d punkto iv papunktį (taikoma kredito įstaigoms, naudojančioms IRB metodą). Šios priemonės dabar yra įtrauktos į makroprudencinės politikos priemonių, kurias rekomenduojama abipusiškai taikyti pagal Rekomendaciją ESRV/2015/2, sąrašą;

(5) 2024 m. gruodžio 19 d. Norvegijos finansų ministerija (*Finansdepartementet*), veikdama kaip paskirtoji institucija pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 458 straipsnio 1 dalį, pagal to reglamento 458 straipsnį pranešė ESRV apie savo ketinimą: a) iki 2025 m. birželio 30 d. pratęsti Norvegijos gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto pozicijoms taikomą 20 % vidutinę rizikos koeficiento žemutinę ribą ir nuo 2025 m. liepos 1 d. ją padidinti iki 25 %; ir b) 35 % žemutinę ribą, taikomą Norvegijos komercinės paskirties nekilnojamojo turto pozicijoms, po 2024 m. gruodžio 31 d. pratęsti dvejiems metams. ESRV paprašius paaiškinimų, 2025 m. sausio 13 d. gauta patikslinta šių pranešimų versija. Patikslintuose pranešimuose taip pat buvo prašoma ESRV toliau rekomenduoti abipusiškai taikyti priemones individualiai, iš dalies konsoliduotai ir konsoliduotai;

(6) ESRV rekomendacijoje ESRV/2015/2, kuri iš dalies pakeista Rekomendacija ESRV/2017/4 ([10]), rekomenduojama, kad atitinkama institucija, kuri aktyvuoja makroprudencinės politikos priemonę, pateikdama ESRV abipusiškumo prašymą, turėtų pasiūlyti reikšmingumo ribą, žemiau kurios individualaus finansinių paslaugų teikėjo, kurio nustatytos makroprudencinės rizikos pozicija jurisdikcijoje, kurioje atitinkama aktyvuojanti institucija taiko makroprudencinės politikos priemonę, gali būti laikoma nereikšminga. ESRV gali rekomenduoti kitą ribą, jei mano, kad tai būtina. Remiantis gautais pranešimais, gyvenamosios paskirties nekilnojamajam turtui abipusiškai taikoma rizikos koeficiento žemutinė riba išlieka 1 % įstaigos bendro gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto skolinimo Norvegijos klientams, t. y. 37,8 mlrd. NOK nuo 2024 m. rugsėjo 30 d. Komercinės paskirties nekilnojamajam turtui abipusiškai taikoma rizikos koeficiento žemutinė riba išlieka 1 % bendro komercinės paskirties nekilnojamuoju turtu užtikrinto skolinimo Norvegijos klientams, t. y. 9,3 mlrd. NOK nuo 2024 m. rugsėjo 30 d. Abi reikšmingumo ribos turėtų būti taikomos konsoliduotai, iš dalies konsoliduotai ir individualiai;

(7) atsižvelgdama į ESRV pateiktą *Finansdepartementet* prašymą, ESRV bendroji valdyba, siekdama: a) užkirsti kelią neigiamoms tarpvalstybinėms pasekmėms dėl reglamentavimo veiksmingumo „nutekėjimo“ ir reglamentavimo arbitražo, galinčioms atsirasti dėl Norvegijoje taikomų makroprudencinės politikos priemonių įgyvendinimo, ir b) išsaugoti vienodas sąlygas EEE kredito įstaigoms, nusprendė išlaikyti šią priemonę makroprudencinės politikos priemonių, kurias rekomenduojama abipusiškai taikyti pagal Rekomendaciją ESRV/2015/2, sąraše;

(8) makroprudencinių priemonių, kurias konsoliduotai, iš dalies konsoliduotai ir individualiai aktyvavo kitų valstybių narių institucijos, abipusiškumas, nepaisant to, ar atitinkamos pozicijos laikomos patronuojamosiose įmonėse ar filialuose, ir ar jos atsiranda dėl tiesioginio tarpvalstybinio skolinimo, padeda riboti reglamentavimo veiksmingumo „nutekėjimą“ ir reglamentavimo arbitražą, kovoti su sistemine rizika ir taip skatina bendrą makroprudencinės politikos veiksmingumą užtikrinant, kad padidėjusi rizika būtų pašalinta ne tik makroprudencinę priemonę nustačiusioje valstybėje narėje, bet ir kitose valstybėse narėse, kuriose bankų grupėms kyla ši padidėjusi rizika. Todėl pripažinimu taip pat turėtų būti siekiama užtikrinti, kad bankų grupės, kurioms kyla ta sisteminė rizika, būtų pakankamai atsparios. Todėl iš sprendimo pripažinti kitų valstybių narių makroprudencines priemones kylančios makroprudencinės priemonės iš esmės turėtų būti taikomos konsoliduotai, iš dalies konsoliduota ir individualiai;

([10]) 2017 m. spalio 20 d. Europos sisteminės rizikos valdybos rekomendacija ESRV/2017/4, kuria iš dalies keičiama Rekomendacija ESRV/2015/2 dėl makroprudencinės politikos priemonių tarptautinio poveikio vertinimo ir savanoriško abipusiškumo (OL C 431, 2017 12 15, p. 1).

(9) šis Rekomendacijos ESRV/2015/2 pakeitimas nedaro poveikio tolesniam rekomendavimui taikyti nacionalinių makroprudencinių priemonių, kurias Norvegijos institucijos aktyvavo 2020 m. gruodžio 31 d., abipusiškumą, kaip nustatyta Rekomendacijose ESRV/2023/1 ir ESRV/2024/7. Dabartiniai Rekomendacijos ESRV/2015/2 daliniai pakeitimai visų pirma yra susiję su tuo, kad gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto pozicijoms taikomos rizikos koeficiento žemutinės ribos lygis yra koreguojamas ir dabar abipusiškumą rekomenduojama taikyti individualiai, iš dalies konsoliduotai ir konsoliduotai. Todėl standartinis trijų mėnesių pereinamasis laikotarpis po šios rekomendacijos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* taikomas tik priemonėms arba jų pakeitimams, kuriuos nacionalinės valdžios institucijos priims siekdamos individualiai, iš dalies konsoliduotai ir konsoliduotai abipusiškai taikyti abi rizikos koeficiento žemutines ribas, įskaitant Norvegijos gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto pozicijoms taikomos vidutinės rizikos koeficiento žemutinės ribos padidinimą iki 25 % nuo 2025 m. liepos 1 d.;

(10) todėl reikėtų atitinkamai iš dalies pakeisti Rekomendaciją ESRV/2015/2,

PRIĖMĖ ŠIĄ REKOMENDACIJĄ:

DALINIAI PAKEITIMAI

Rekomendacija ESRV/2015/2 iš dalies keičiama taip:

1) 1 skirsnio C rekomendacijos 1 dalyjeantroji ir trečioji Norvegijai taikomos priemonės pakeičiamos šiomis priemonėmis:

„— Norvegijoje veiklos leidimą gavusioms kredito įstaigoms, naudojančioms IRB metodą reguliuojamojo kapitalo reikalavimams apskaičiuoti, taikomą 20 % (pagal pozicijas įvertinto) vidutinio rizikos koeficiento žemutinę ribą gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto pozicijoms Norvegijoje pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 458 straipsnio 2 dalies d punkto iv papunktį, kuri taikoma Norvegijoje iki 2025 m. birželio 30 d. ir kuri nuo 2025 m. liepos 1 d. padidinama iki 25 % žemutinės ribos;

— Norvegijoje veiklos leidimą gavusioms kredito įstaigoms, naudojančioms IRB metodą reguliuojamojo kapitalo reikalavimams apskaičiuoti, taikomą 35 % (pagal pozicijas įvertinto) vidutinio rizikos koeficiento žemutinę ribą komercinės paskirties nekilnojamojo turto pozicijoms Norvegijoje pagal Norvegijoje taikomą Reglamento (ES) Nr. 575/2013 458 straipsnio 2 dalies d punkto iv papunktį.“;

2. Priedas iš dalies keičiamas remiantis šios rekomendacijos priedu.

Priimta Frankfurte prie Maino 2025 m. liepos 9 d.

ESRV bendrosios valdybos vardu
ESRV sekretoriato vadovas
Francesco MAZZAFERRO

PRIEDAS

Rekomendacijos ESRV/2015/2 priedas iš dalies keičiamas taip:

1) antroji ir trečioji Norvegijai taikomos priemonės pakeičiamos šiomis priemonėmis:

„— Norvegijoje veiklos leidimą gavusioms kredito įstaigoms, naudojančioms IRB metodą reguliuojamojo kapitalo reikalavimams apskaičiuoti, taikoma 20 % (pagal pozicijas įvertinto) vidutinio rizikos koeficiento žemutinė riba gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto pozicijoms Norvegijoje pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 458 straipsnio 2 dalies d punkto iv papunktį, taikomą Norvegijoje iki 2025 m. birželio 30 d., kuri nuo 2025 m. liepos 1 d. padidinama iki 25 % žemutinės ribos;

— Norvegijoje veiklos leidimą gavusioms kredito įstaigoms, naudojančioms IRB metodą reguliuojamojo kapitalo reikalavimams apskaičiuoti, taikoma 35 % (pagal pozicijas įvertinto) vidutinio rizikos koeficiento žemutinė riba komercinės paskirties nekilnojamojo turto pozicijoms Norvegijoje pagal Norvegijoje taikomą Reglamento (ES) Nr. 575/2013 458 straipsnio 2 dalies d punkto iv papunktį.“;

2) dalies, kurioje aprašyta su Norvegija susijusi priemonė, skirsnis „I. Priemonės aprašymas“ pakeičiamas taip:

„I. Priemonių aprašymas

1. Nuo 2020 m. gruodžio 31 d. Norvegijos finansų ministerija (*Finansdepartementet*) įvedė tris makroprudencines priemones: i) sisteminės rizikos rezervą pozicijoms Norvegijoje pagal Direktyvos 2013/36/ES 133 straipsnį; ii) rizikos koeficiento žemutinę ribą gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto pozicijoms Norvegijoje pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 458 straipsnio 2 dalies d punkto iv papunktį, taikomą Norvegijoje iki 2025 m. birželio 30 d., kuri nuo 2025 m. liepos 1 d. padidinama iki 25 % žemutinės ribos, ir iii) rizikos koeficiento žemutinę ribą komercinės paskirties nekilnojamojo turto pozicijoms Norvegijoje pagal Norvegijai ir Norvegijoje taikomą Reglamento (ES) Nr. 575/2013 458 straipsnio 2 dalies d punkto iv papunktį.

2. Nustatoma 4,5 % sisteminės rizikos rezervo norma, kuri taikoma visų Norvegijoje veiklos leidimą gavusių kredito įstaigų vidaus pozicijoms konsoliduotai, iš dalies konsoliduotai ir individualiai.

3. Gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto vidutinio rizikos koeficiento žemutinė riba yra konkrečiai įstaigai nustatyta vidutinio rizikos koeficiento žemutinė riba gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto pozicijoms Norvegijoje, konsoliduotai, iš dalies konsoliduotai ir individualiai taikoma IRB metodą naudojančioms kredito įstaigoms. Nekilnojamojo turto rizikos koeficiento žemutinė riba yra susijusi su pagal poziciją įvertintu vidutiniu svertiniu rizikos koeficientu gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto portfelyje. Norvegijos gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto pozicijos turėtų būti suprantamos kaip mažmeninės pozicijos, užtikrintos nekilnojamuoju turtu Norvegijoje.

4. Komercinės paskirties nekilnojamojo turto vidutinio rizikos koeficiento žemutinė riba yra konkrečiai įstaigai nustatyta vidutinio rizikos koeficiento žemutinė riba komercinės paskirties nekilnojamojo turto pozicijoms Norvegijoje, konsoliduotai, iš dalies konsoliduotai ir individualiai taikoma IRB metodą naudojančioms kredito įstaigoms. Nekilnojamojo turto rizikos koeficiento žemutinė riba yra susijusi su pagal poziciją įvertintu vidutiniu svertiniu rizikos koeficientu komercinės paskirties nekilnojamojo turto portfelyje. Norvegijos komercinės paskirties nekilnojamojo turto pozicijos turėtų būti suprantamos kaip įmonių pozicijos, užtikrintos nekilnojamuoju turtu Norvegijoje.“;

3) dalies, kurioje aprašyta su Norvegija susijusi priemonė, skirsnio „II. Abipusiškumas“ 5b dalis pakeičiama taip:

„5b. Atsižvelgiant į *Finansdepartementet* prašymą, atitinkamoms institucijoms rekomenduojama Norvegijos sisteminės rizikos rezervo priemonę ir žemutines rizikos koeficientų ribas abipusiškai taikyti konsoliduotai, iš dalies konsoliduotai ir individualiai, nepriklausomai nuo to, ar atitinkamos pozicijos laikomos patronuojamosiose įmonėse ar filialuose, ir ar jos atsiranda dėl tarpvalstybinio tiesioginio skolinimo.“;

4) dalies, kurioje aprašyta su Norvegija susijusi priemonė, skirsnio „III. Reikšmingumo riba“ 8 dalies b ir c punktai pakeičiami taip:

„b) gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto rizikos koeficiento žemutinės ribos reikšmingumo riba yra 37,8 mlrd. NOK, t. y. 1 % įstaigos bendro gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto skolinimo Norvegijos klientams 2024 m. rugsėjo 30 d. Reikšmingumo riba turėtų būti vertinama konsoliduotai, iš dalies konsoliduotai ir individualiai. Reikšmingumo ribą vertinant iš dalies konsoliduotai arba konsoliduotai, visos filialuose laikomos ir dėl tarpvalstybinio tiesioginio skolinimo atsirandančios pozicijos ir patronuojamosiose įmonėse laikomos pozicijos turėtų būti įtraukiamos apskaičiuojant pozicijas, kurios vertinamos atsižvelgiant į reikšmingumo ribą;

c) komercinės paskirties nekilnojamojo turto rizikos koeficiento žemutinės ribos reikšmingumo riba yra 9,3 mlrd. NOK, t. y. 1 % bendro komercinės paskirties nekilnojamuoju turtu užtikrinto skolinimo Norvegijos klientams 2024 m. rugsėjo 30 d. Reikšmingumo riba turėtų būti vertinama konsoliduotai, iš dalies konsoliduotai ir individualiai. Reikšmingumo ribą vertinant iš dalies konsoliduotai arba konsoliduotai, visos filialuose laikomos ir dėl tarpvalstybinio tiesioginio skolinimo atsirandančios pozicijos ir patronuojamosiose įmonėse laikomos pozicijos turėtų būti įtraukiamos apskaičiuojant pozicijas, kurios vertinamos atsižvelgiant į reikšmingumo ribą.“.